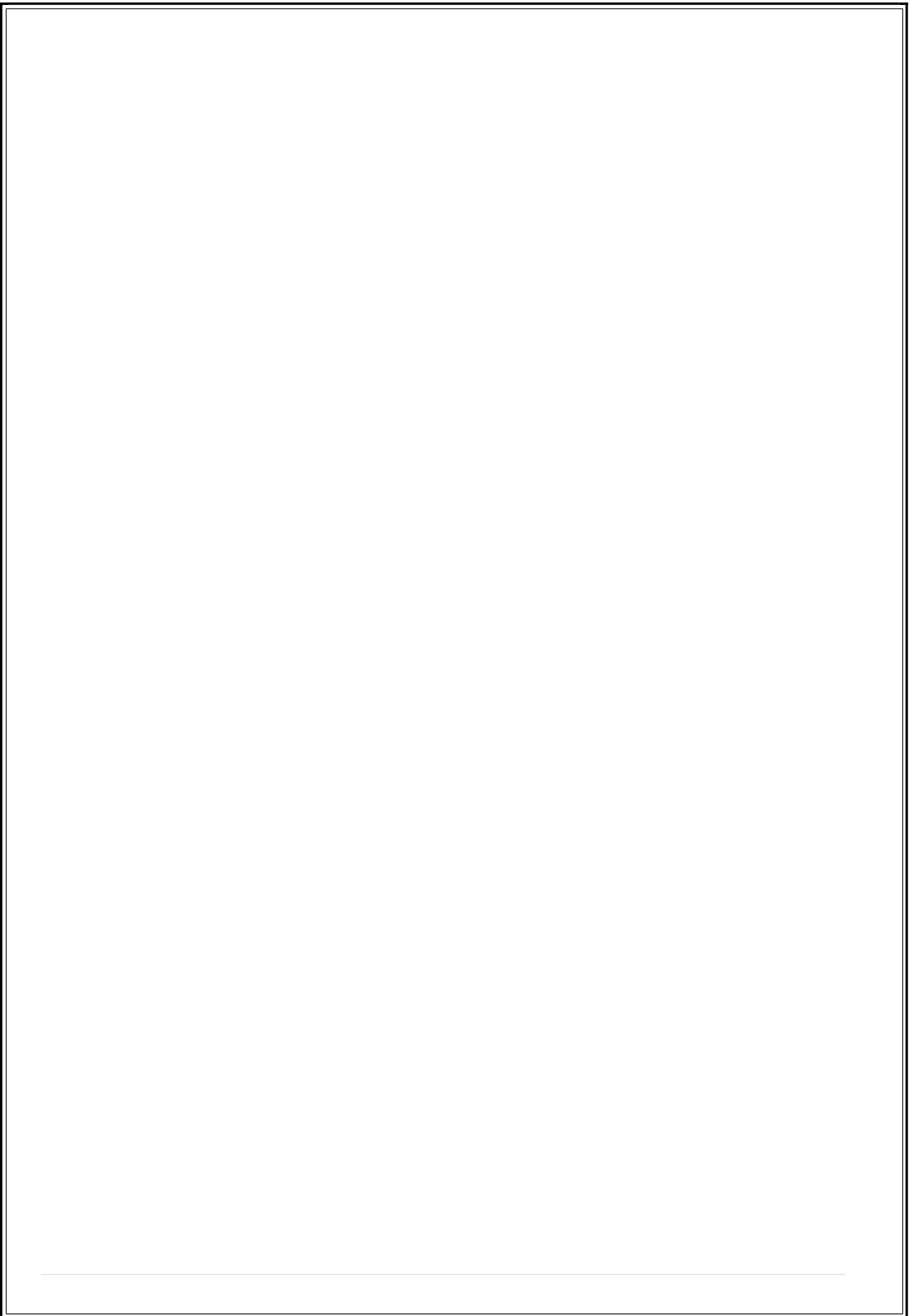

Buldan Ticaret Odası

BELARUS (BEYAZ RUSYA)
ÜLKE RAPORU

OCAK 2018

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....	3
TABLO LİSTESİ.....	3
YÖNETİCİ ÖZETİ.....	0
1. GENEL BİLGİ.....	1
1.1. COĞRAFİ KONUM.....	2
1.2. Siyasi ve İdari Yapı.....	2
1.3. Nüfus ve İşgücü Yapısı.....	3
1.4. Doğal Kaynaklar ve Çevre.....	3
2. GENEL EKONOMİK DURUM.....	4
2.1. Ekonomik Yapı.....	4
3. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR.....	4
3.1. Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü.....	4
4. DIŞ TİCARET.....	6
5.1. Belarus'un İhracatı.....	7
5.2. Belarus'un İthalatı.....	9
6. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE VERGİLER.....	10
6.1. Dış Ticaret Politikası.....	10
6.2. Tarifeler ve Diğer Vergiler.....	11
6.2.1. Tarifeler.....	11
9.1. Ürün Standartları ile İlgili Uygulamalar.....	13
10. TÜRKİYE İLE TİCARET.....	14
10.1. Yatırım İlişkileri.....	16
11. BULDAN İLÇESİNİN BELARUS İLE DIŞ TİCARETİ.....	17
12. İKİ ÜLKE ARASINDAKİ ANLAŞMA VE PROTOKOLLER.....	17
13. İŞADAMLARININ PAZARDA DİKKAT ETMESİ GEREKEN HUSUSLAR.....	18
13.1. Ticareti Etkileyen Kültürel Faktörler.....	18
13.2. Pasaport ve Vize İşlemleri.....	18
13.3. İklim.....	19
13.4. Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri.....	19
13.5. Yerel Saat ve Telefon Kodları.....	19
14. YARARLI ADRESLER.....	20
15. KAYNAKÇA.....	21

KISALTMALAR

GTIP: Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu

USD: United States Dollar (Amerikan
Doları)

TABLO LİSTESİ

<u>Tablo 1: Doğrudan Yabancı Yatırımlar (milyar Dolar).....</u>	<u>5</u>
<u>Tablo 2: Belarus'un Dış Ticareti (Milyon \$).....</u>	<u>6</u>
<u>Tablo 3: Belarus'un İhraç Ettiği Başlıca Ürünler (1000 \$).....</u>	<u>7</u>
<u>Tablo 4: Başlıca Ülkeler İtibari ile İhracatı (1000 \$).....</u>	<u>8</u>
<u>Tablo 5: Belarus'un İthal Ettiği Başlıca Ürünler (1000 \$).....</u>	<u>9</u>
<u>Tablo 6: Başlıca Ülkeler İtibari ile İthalatı (1000 \$).....</u>	<u>10</u>
<u>Tablo 7: Belarus'un Türkiye ile Dış Ticareti (1000\$).....</u>	<u>14</u>
<u>Tablo 8: Türkiye'nin Belarus'a İhracatında Başlıca Ürünler (1 000 \$).....</u>	<u>14</u>
<u>Tablo 9: Türkiye'nin Belarus'dan İthalatında Başlıca Ürünler (1 000 \$).....</u>	<u>15</u>
<u>Tablo 10: Bursa ilinin Belarus ile Dış Ticareti (1000\$).....</u>	<u>17</u>

YÖNETİCİ ÖZETİ

- Belarus (Beyaz Rusya ya da Byelorussia), Avrupa'nın merkezinde, Rusya Federasyonu, Avrupa ülkeleri ve Asya arasında büyük ve önemli kara ve demiryolları arasında kalan, temel iletişim noktaları ile petrol ve doğalgaz boru hatlarının kesiştiği bir konumda bulunmaktadır. Rusya'nın merkezi ve batı kesimleri ile Batı Avrupa, Karadeniz, Baltık Denizi arasındaki en kısa yollar Belarus üzerinden geçmektedir. Eski SSCB üyesi olan Belarus kuzey Avrupa'da Rusya ile yakın ilişkiler geliştiren ülkelerin başında gelmektedir.
- Ülke, kuzeyde Letonya, kuzeybatıda Litvanya, kuzeydoğu ve doğuda Rusya Federasyonu, batıda Polonya güneyde ise Ukrayna ile sınır komşusudur. Ülkenin sınırlarının toplam uzunluğu 2969 km'dir. Ülkenin başkenti Minsk'tir.
- **Başlıca İhracat Ortakları:** Rusya, Ukrayna, İngiltere, Almanya, Hollanda, Polonya, Litvanya
Başlıca İthalat Ortakları: Rusya, Çin, Almanya, Polonya, Ukrayna, Türkiye, İtalya
- **Başlıca İhracat Kalemleri:** Petrol Yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağ ve ürünler ile ülkenin doğal kaynakları arasında önemli yer tutup dünya üretimi bakımından da ciddi bir öneme sahip olan potaslı mineral ve kimyasal gübrelerdir.
Başlıca İthalat Kalemleri: Ham petrol ile petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonların yer aldığı görülmektedir.
- 2016 yılında Belarus ve Türkiye arasında gerçekleşen İhracatımız 375,5 milyon dolara ulaşmış; ithalatımız ise 102,5 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.
- 2017 yılında , Bursa ilinden Belarus'a 22 milyon dolar ihracat gerçekleştirilirken, ithalat rakamı 1,1 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.
- 2016 verilerince Bursa'da Belarus sermayeli 1 firma bulunmaktadır.
- Uludağ İhracatçı Birlikleri'nin kayıtlarına göre, Bursa'dan Belarus'a ihracat yapan 235 firma bulunmaktadır.

1. GENEL BİLGİ

RESMİ ADI	BEYAZ RUSYA CUMHURİYETİ
YÖNETİM BİÇİMİ	BAŞKANLIK TİPİ CUMHURİYET
DEVLET BAŞKANI	ALEXANDER LUKASHENKO
BAŞBAKAN	ANDREI KOPYAKOV
BAŞKENT	MİNSK
NÜFUS (WORLDMETERS2018)	9,459,738
YÜZ ÖLÇÜMÜ (KM ²)	207,600
DİL	BEYAZ RUSÇA VE RUSÇA
ETNİK YAPI	BEYAZ RUS, RUS, UKRAYNA
DİNİ YAPI	HRİSTİYANLIK
PARA BİRİMİ	RUBLE
GSYİH (MİLYON \$)	47,6
KBGSYİH (\$)	6,7
BÜYÜME ORANI (%)	%-3

1.1. COĞRAFI KONUM

Belarus (Beyaz Rusya ya da Byelorussia), Avrupa'nın merkezinde, Rusya Federasyonu, Avrupa ülkeleri ve Asya arasında büyük ve önemli kara ve demiryolları arasında kalan, temel iletişim noktaları ile petrol ve doğalgaz boru hatlarının kesiştiği bir konumda bulunmaktadır. Rusya'nın merkezi ve batı kesimleri ile Batı Avrupa, Karadeniz, Baltık Denizi arasındaki en kısa yollar Belarus üzerinden geçmektedir. Eski SSCB üyesi olan Belarus kuzey Avrupa'da Rusya ile yakın ilişkiler geliştiren ülkelerin başında gelmektedir.

Ülke, kuzeyde Letonya, kuzeybatıda Litvanya, kuzeydoğu ve doğuda Rusya Federasyonu, batıda Polonya güneyde ise Ukrayna ile sınır komşusudur. Ülkenin sınırlarının toplam uzunluğu 2969 km'dir. Ülkenin başkenti Minsk'tir.

Belarus başlıca altı idari bölgeye ayrılmaktadır. Bu bölgeler (oblast), Minsk, Brest, Vitebsk, Gomel, Grodno ve Mogilev'dir. Ülkede 118 şehir, 110 kasaba idaresi bulunmaktadır.

Ülke iklim özellikleri bakımından orta derecede kıta iklimi özelliği göstermektedir. Kışlar görece olarak daha yumuşak ve nemli, yazlar daha sıcaktır. Son yıllarda kışlar biraz daha yumuşak geçmeye başlamıştır. Ocak ayı ortalama sıcaklığı -8°C ile -4,5°C arasında ve Temmuz sıcaklığı +17° C +18.5° C arasında gerçekleşmektedir. Sıfırın üstü sıcaklıklar 230-263 gün arası sürmektedir.

Belarus topraklarının % 43,2'sini tarım alanları oluşturmaktadır. Ülke yüzölçümünün %40,9 gibi önemli bir kısmını ormanlar oluşturmakta ve bu oran merkezi ve Doğu Avrupa için de önemli bir katkıda bulunmaktadır. Ülke kişi başına 0,94 hektar orman alanı ve 136,1 m3 kereste rezervleriyle Avrupa ortalamasının neredeyse iki katına yakın orman zenginliğine sahiptir.

Ülke yağış rejimi olarak genellikle yağışlı bir bölgede yer almaktadır. Yılda yağın ortalama yağmur miktarı 600-700 mm'yi bulur. Yağışlı gün sayısı ortalama olarak en çok Nisan-Ekim ayları arasında görülür. Kar örtüsü ülkenin güney batısında 75 gün ve kuzey doğusunda 125 gün yerde kalmaktadır.

Belarus'un denize kıyısı bulunmamakla birlikte nehirler ve su kaynakları yönünden oldukça zengindir. Ülkede irili ufaklı 20.000 nehir ve ırmak bulunmakta olup bunların toplam uzunluğu 91.000 km'dir. Nehirlerin en büyükleri Dnyeper, Pripyat, Neman; göllerin en büyükleri ise Naroch (Minsk), Osveyskoye (Vitebsk), Chervonoye (Gomel)'dir.

1.2. Siyasi ve İdari Yapı

Beyaz Rusya'nın başkenti Minsk'te Bağımsız Devletler Topluluğu kurulmuştur. Türkiye; Beyaz Rusya'yı tanıyan ilk ülkelerden olmuştur. Beyaz Rusya Cumhuriyeti'nin ilk anayasası 15 Mart 1994 tarihinde kabul edilmiştir. Cumhurbaşkanlığına 1994'te seçilen bugünkü Cumhurbaşkanı Aleksandr Lukaşenka, 24 Kasım 1996 tarihindeki referandum sonrası 13. Yüksek Sovyet'i lağvederek yerine iki meclisli bir "Milli Meclis" kurmuştur.

Çift meclisli yapıyı oluşturan parlamentonun alt kanadını 110 üyeli "Temsilciler Meclisi" üst kanadını ise 64 üyeli "Cumhuriyet Konseyi" oluşturmakta, bunlardan 8'i doğrudan Cumhurbaşkanı tarafından atanmaktadır. Temsilciler Meclisi seçimleri tek dereceli, eşit ve genel oylama göre, Cumhuriyet Konseyi seçimleri ise bölge temsili çerçevesinde iki dereceli seçimle ve gizli oyla yapılmaktadır.

Beyaz Rusya'da son devlet başkanlığı seçimleri 11 Ekim 2015 tarihinde yapılmış; oyların % 83,49'unu alan Aleksandr Grigoryevich Lukaşenko Devlet Başkanı seçilmiştir. Aleksandr Grigoryevich Lukaşenko, daha önce 1994, 2001, 2006 ve 2010 yıllarında yapılan seçimleri de kazanmıştır. Ülkede başbakanlık görevini ise Andrey Kobaykov yürütmektedir.

Ülkede yer alan başlıca siyasi partiler, Beyaz Rusya Komünist Partisi (Devlet Başkanı Lukaşenko'yu desteklemektedir), Birleşik Vatandaş Partisi ve Beyaz Rusya Halk Cephesi Uyanışı (sağ kanat), Beyaz Rusya Sosyal Demokrat Partisi (Hramada), Hristiyan Muhafazakar Parti (milliyetçi) dir.

Beyaz Rusya idari olarak 6 bölge idaresinden (oblast) oluşmaktadır Bunlar; Minsk, Brest, Vitebsk, Gomel, Grodno ve Mogilev'dir. Ülkede 118 şehir, 110 kasaba idaresi bulunmaktadır. 15 şehrin nüfusu 100.000'in üzerindedir ve 103 şehirleşmiş küçük birim bulunmaktadır.

Ülkenin siyasi ve ekonomik yapısı bakımından son dönemde yaşanan en önemli gelişmelerden biri Rusya Federasyonu, Beyaz Rusya ve Kazakistan arasında 1 Ocak 2010 tarihinde Gümrük Birliği'nin yürürlüğe girmesidir.

Beyaz Rusya ekonomik alanda yaptığı reformlarla liberal sisteme giderek daha fazla uyum sağlamaya çalışırken siyasi alanda henüz demokratikleşme yolunda pek fazla adım attığı söylenemez.

1.3. Nüfus ve İşgücü Yapısı

Beyaz Rusya'nın toplam nüfusu 2016 yılı itibarı ile yaklaşık 9,3 milyondur. Nüfusun %75'i kentlerde, geri kalanı ise kırsal kesimde yaşamaktadır. Nüfusun %83,7'si Beyaz Rus, % 8,3'ü Rus %3,1'i Polonyalı, %1,7'si Ukraynalı ve %3,2'si diğer etnik gruplardan oluşmaktadır.

Ülkede nüfus daralmaktadır. Nüfusun azalmasında ölüm oranının doğum oranından fazla olmasının yanı sıra ülke dışına göç de rol oynamaktadır.

Ülkede çalışan nüfus yaklaşık 5 milyondur. İşgücünün % 9,4'ü tarım, % 45,9'u sanayi, % 44,7'si hizmet sektöründe istihdam edilmektedir. Beyaz Rusya'da emeklilik yaşı kadınlar için 55, erkekler için 60'tır.

Ülkede yabancı işçi çalıştırmak için İçişleri Bakanlığı'na başvurulması gerekmektedir. Yabancı işçi çalıştırma isteğinin gerekçeleri ve çalıştırılmak istenen yabancı personel sayısı bildirilerek izin alındıktan sonra, yabancı personel ülkeye getirilebilir. Yabancı personel getirildikten sonra da her bir personelin çalışma izni yine İçişleri Bakanlığı'ndan alınacaktır.

1.4. Doğal Kaynaklar ve Çevre

Beyaz Rusya, petrol ve doğal gaz gibi enerji kaynakları üretimi bakımından fazla zengin olmasa da mineral ürünleri üretimi bakımında Avrupa'da oldukça üst sıralarda yer almaktadır. Özellikle potasyum tuzu rezervinde dünyanın en önemli üreticileri arasındadır. Mozyr, David-Gorodok ve Starobin'deki rezervlerin toplam miktarı 22 milyar ton olarak tahmin edilmektedir. Sapropel rezervleri ise 3 milyar m³'e yakındır. Granit, dolomit (beyaz mermer), marn ve tebeşir, kil, kum ve çakıl, doğal boyaların üretiminde kullanılan ham maddeler önemli doğal kaynak rezervlerini oluşturur.

Ülke petrol ve diğer enerji kaynakları açısından fakirdir. Sınırlı miktarda petrol üretimi varsa da, bu ülke ihtiyacının ancak % 12-13'ünü karşılamaktadır. Buna karşın ülkede petrol işleme sanayi gelişmiştir. Beyaz Rusya, Rusya Federasyonu'ndan aldığı ham petrolü işleyerek ihraç etmektedir. Petrol ürünleri ülkenin ihracatının yaklaşık üçte birini oluşturmaktadır. Naftan ve Mozır ülkedeki en büyük iki petrol rafinerisidir.

2,3 milyon ton turb ve 203 milyon m³ doğal gaz üretimi de diğer doğal kaynakları oluşturur.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

2.1. Ekonomik Yapı

Beyaz Rusya ekonomisine genel olarak bakıldığında Rusya Federasyonu ile yakın ilişkilerinin önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. Özellikle dış ticaretinin büyük oranda bu ülkeyle olmasının yanı sıra BDT ülkeleri arasındaki konumu da ekonomik gelişmişlik düzeyini etkilemektedir. Ülkede devletin ekonomideki ağırlığı fazladır; bu anlamda büyük işletmelerin tamamına yakını devlete aittir. Ülke resmi olarak ithal-ikamesi stratejisi izlemekte, bu çerçevede, halk ithal mal satın almak yerine yerli malları kullanmaya teşvik edilmektedir. Devlet bankaları, Beyaz Rusya ürünü mobilya ve ev eşyaları için ucuz krediler sağlamaktadır. Perakendeci firmalar belirli oranda yerli üretim mallar bulundurmakla yükümlüdür.

İthal ikamesine dayalı kalkınma stratejisinin yanı sıra ülkede varolan potasyum kaynakları ile işlenen petrol sonucu elde edilen petrol ürünleri ihracatta önemli yer tutmaktadır.

Sovyetler Birliği döneminden kalan kamu işletmelerinin üretimden aldığı pay yüksektir. Özelleştirmenin yavaşlaması, sermaye kaçışlarının yaşanmaması, sıkı idari kontroller neticesinde, diğer BDT ülkelerinin aksine, Beyaz Rusya'nın SSCB'nden devraldığı tesisler bağımsızlık sonrasında üretim kapasitelerinin çok az bir kısmını kaybetmiştir. Ancak Beyaz Rusya ekonomisinde son yıllarda görülen rekabet gücündeki azalmanın sebepleri arasında bu tesislerin teknolojisinin ve sermaye stokunun eskimeye başlaması, üretim yöntemlerinin etkinlikten uzak ve fazla enerji yoğun hale gelmesi ve bazı devlet fabrikalarının üretimden satışlarının azalması sebebiyle stoklarında artışlar yaşanması gösterilebilir.

Ülke ekonomisinin önemli özelliklerinden birisi olarak Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra Rusya petrolünü ve doğalgazını Avrupa ülkelerine göre çok ucuza almaya devam etmesi ve Rusya'dan aldığı ham petrolü işleyerek ihracatında önemli bir kalem olarak kullanması sayesinde yüksek gelirler elde etmesi gösterilebilir. Rusya'dan aldığı doğal gazı transit olarak Avrupa ülkelerine satması da özellikle 2000'lerin başlarından itibaren artan petrol ve doğal gaz fiyatları düşünüldüğünde, ülkenin dış ticaret dengesini olumlu etkilemiş ve bu dönemde yüksek büyüme hızları göstermesine önemli katkıda bulunmuştur.

Ülke dış ticaretinin büyük bir bölümünü Rusya Federasyonu ile yapmaktadır. Özellikle son yıllarda giderek artan dış ticaret açığı, Rusya pazarındaki rekabet gücünün giderek azalması ve yaşanan ekonomik kriz sonrası ortaya çıkan talep daralmasının yarattığı olumsuzluklarla ilişkilendirilebilir. Rusya Federasyonu'nda yaşanan siyasi ve ekonomik sorunlar da Beyaz Rusya'yı doğrudan etkileyebilmektedir. Gerek ekonomik gerekse siyasi açıdan Rusya Federasyonu'yla olan yakın ilişkiler olumsuz şartlardan da öncelikle etkilenme potansiyelini doğurmaktadır.

3. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

3.1. Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Sovyetler Birliği'nin 1991 yılında dağılmasından sonra ekonomide liberalizasyona dönük girişimlerde bulunulmuş ancak günümüze kadar gelen reform hareketlerine rağmen özelleştirme ve mülkiyet haklarına yönelik yeterli ilerleme sağlanamamıştır.

Beyaz Rusya vatandaşlarının ve ülkedeki yabancı uyruklu kişilerin toprak satın alması mümkün değildir. Toprak mülkiyeti yalnızca çok küçük arazilerde gerçekleştirilen bahçecilik ve çiftçilik gibi faaliyetler için mümkündür. Haziran 1993 tarihli Toprak Mülkiyeti Hakkındaki Kanun'a göre, topraklar yabancı uyruklu kişilerce ve Beyaz Rusya vatandaşlarınca ancak 99 yıllığına kiralanabilmektedir. Geçiş dönemi yaşayan Beyaz Rusya'da toprak mülkiyeti hususunda halen çeşitli sıkıntılar yaşanmaktadır.

Tablo 1: Doğrudan Yabancı Yatırımlar (milyar Dolar)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Toplam DYY Girişi	2,2	1,9	1,4	4,0	1,4	2,2	1,8	1,6

Ülkeye giren doğrudan yabancı yatırımların yaklaşık yarısı AB ülkelerinden gelmektedir. Rusya haricinde ülkedeki en önemli yatırımcılar Almanya ve Hollanda'dır. Rusya'nın genellikle petrol naklini sağlamaya yönelik boru hattı projeleri ve inşaat yatırımları olduğu gözlenmektedir. Ticaret ve yiyecek-içecek sağlama hizmetleri ile imalat sanayiinde gıda ve mühendislik sektörleri en fazla yatırım çeken sektörlerdir. MAN (Almanya), Coca-Cola (Hollanda), McDonald's (ABD), Maersk Medical (Danimarka), SB Telecom (İsviçre), AlcatelSEL (Almanya), Fresenius (Almanya-tıbbi ekipman) ülkedeki en önemli yatırımcılardır. Ülkede son yıllarda özellikle Alman firmalarının daha fazla yatırım yapmaya başladığı ve buradan Rusya Federasyonu ve diğer BDT ülkelerine ürünlerini pazarladığı gözlenmektedir.

Nüfusu 50 bin kişiden az Yerleşim Birimlerine Yapılacak Yatırımlar Sağlanan Tesvik:

Bu kapsamda yapılacak yatırımlar için 7 yıl süreyle kurumlar vergisinden ve elde edilen dövizin satış şartından muafiyet tanınmakta, ayrıca 5 yaşını geçmeyen sermaye mallarının (taşıtlar hariç) ithalinde KDV ve gümrük vergisi muafiyeti öngörülmektedir. (Ancak ekonomik faaliyetin 5 yıldan önce sona erdirilmesi halinde gümrük vergisi ve KDV tutarının geri ödenmesi gerekmektedir.)

Serbest Bölgeler

Beyaz Rusya Serbest Bölgelerine yapılacak yatırımlar için aşağıdaki şart ve avantajlar öngörülmektedir:

- Tüzel kişi firma veya Beyaz Rusya'da kayıtlı şahıs şirketleri (IP) serbest bölgede faaliyet gösterebilir.
- Asgari yatırım tutarı 1 milyon ABD doları olacaktır. Bu tutarın tamamlanması yatırımcının iş planında belirtilen bir kaç yıllık süreye dağıtılabilir. Yatırım tutarına, makine-ekipman, hammaddeler, demirbaşlar hatta serbest bölgede satın alınacak ofis, imalat yeri vb. dahil edilebilir.
- İhracata, diğer serbest bölgelere veya ithal-ikamesine (Beyaz Rusya'da üretilmeyen ancak Beyaz Rusya'nın ithal ettiği mallar) yönelik üretim amaçlanır.
- Üretimin %70'inin ihraç edilmesi şarttır. %30'luk bölüm Beyaz Rusya piyasasına sunulabilir.
- 5 yıl süreli kurumlar vergisi muafiyeti tanınır. 5 yılın bitiminde ise %50 indirimli olarak ödenir.
- Beyaz Rusya iç piyasasına satışta % 10 KDV ödenir (Genel KDV oranı %20).
- Gayrimenkuller vergiden muaftır.
- Serbest bölgeye ithalatta gümrük vergileri ve tarife dışı engellerden muafiyet tanınır.

Gümrük Birliği kapsamında, 2012 yılından itibaren serbest bölgelere kayıt olan firmalar için Rusya Federasyonu ihraç pazarı kabul edilmemektedir. Bu çerçevede, Türk firmaları için Beyaz Rusya Serbest Bölgelerine yatırımın avantajı bulunmadığı değerlendirilebilir.

Yüksek Teknoloji Parkı

Yüksek teknoloji parkı kapsamında yapılacak yatırımlara da teşvikler sağlanmaktadır. Beyaz Rusya Yüksek Teknoloji Parkı üyesi firmalar, yıllık 300-350 milyon dolar tutarında genellikle batılı ülkelere yazılım ürünleri ihraç etmektedir. Burada kayıtlı bir firmanın (Game Stream Ltd.) geliştirdiği "World of Tanks" bilgisayar oyunu dünyaca tanınmıştır.

4. DIŞ TİCARET

Başlıca İhracat Ortakları: Rusya, Ukrayna, İngiltere, Almanya, Hollanda, Polonya, Litvanya

Başlıca İthalat Ortakları: Rusya, Çin, Almanya, Polonya, Ukrayna, Türkiye, İtalya

Başlıca İhracat Kalemleri: Petrol Yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağ ve ürünler ile ülkenin doğal kaynakları arasında önemli yer tutup dünya üretimi bakımından da ciddi bir öneme sahip olan potaslı mineral ve kimyasalgübrelerdir.

Başlıca İthalat Kalemleri: Ham petrol ile petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonların yer aldığı görülmektedir.

Beyaz Rusya dış ticaretinde yer tutan ürünler arasında en önemli ihraç ürünleri, petrol ürünleri, nitrojen gübreleri, potasyum gübreleri, etilen polimerleri, taşıt araçları lastikleri, kimyasal lifler, alaşımsız çelikten yarı mamuller, alaşımsız çelikten diğer çubuklar, izole edilmemiş demir teller, buzdolabı ve diğer soğutucular, hasat makineleri, traktör ve kamyonlar, mal taşımaya mahsus taşıt araçları, römork ve yarı- römorklar, mobilya, et ve et ürünleri, süt ve süt ürünleri ve şekerdir.

Ülkenin ithalatında en çok yer tutan ürünler ise ham petrol, petrol ürünleri, doğal gaz, elektrik enerjisi, demir, çelik borular, izole edilmiş tel ve kablolar, sentetik kauçuk, iletişim cihazları, yolcu taşımaya mahsus araçlar, mal taşımaya mahsus taşıt araçları, hasat makineleri, taşıt araçları ve traktörler için parçave aksesuar, içten yanmalı motorlar, ilaçlar, bitkisel yağlar, tahıllardır.

Tablo 2: Belarus'un Dış Ticareti (Milyon \$)

Y İ L	İHRACAT	İTHALAT	HACİM	DENGE
2012	46,059,9 35	46,404,3 89	92,464,3 24	- 344,454
2013	37,203,0 35	43,022,6 75	80,225,7 10	- 5,819,6 40
2014	36,080,5 37	40,502,3 60	76,582,8 97	- 4,421,8 23
2015	26,660,3 95	30,291,4 93	56,951,8 88	- 3,631,0 98
2016*	23,537,3 55	27,609,8 84	51,147,2 39	- 4,072,5 29

*Yansıma veri, Kaynak: Trademap

5.1. Belarus'un İhracatı

Tablo 3: Belarus'un İhraç Ettiği Başlıca Ürünler (1000 \$)

GTİP NO	GTİP AÇIKLAMA	2014	2015	2016	2015-2016 DEĞİŞİM %	2016 PAY %
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	9,853,253	6,786,419	4,041,393	-40	0.8
3104	Potashlı mineral/kimyasal gübreler	2,668,861	2,674,325	2,020,033	-24	20.7
9999	Başka yerde belirtilmemiş ürünler	1,068,706	1,036,124	970,482	-6	0.1
0406	Peynir ve lor	802,939	638,951	690,024	8	2.6
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	932,352	575,736	631,254	10	0.5
8701	Traktörler	849,889	485,541	476,703	-2	1.1
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	1,124,282	579,326	471,625	-19	0.1
0402	Süt, krema (konsantre edilmiş, tatlandırıcı madde içerenler)	679,822	494,516	458,212	-7	2.9
0405	Sütten elde edilen yağlar; sürülerek yenilen süt ürünleri	351,072	274,012	332,529	21	4.7
0201	Sığır eti (taze/soğutulmuş)	413,404	342,475	315,113	-8	1.5
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	387,511	266,277	280,162	5	0.4
9403	Diğer mobilyalar vb. Aksam, parçaları	394,935	281,702	279,270	-1	0.3
8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları	79,054	126,190	265,864	111	0
7214	Demir/çelik çubuklar (sıcak haddeli, dövülmüş, burulmuş, çekilmiş)	480,733	339,848	262,617	-23	2.1
3105	Azot, fosfor ve potasyum gibi; iki/üçünün karışımları	206,389	236,134	237,915	1	1.4
3923	Eşya taşıma ambalajı için plastik mamulleri, tıpa, kapak, kapsül	301,407	210,186	223,040	6	0.5
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	300,438	186,675	219,108	17	0.1
4410	Yonga pano vb. Levhalar	104,318	134,086	217,898	63	2.9
0207	Kümes hayvanlarının etlerine yenilensakatatı (taze, soğutulmuş veya dondurulmuş)	262,159	203,554	210,609	3	0.9
8418	Buzdolapları, dondurucular, soğutucular, ısı pompaları	240,162	169,826	192,251	13	0.5

0401	Süt ve krema (konsantre edilmemiş, tatlandırıcı madde içermeyen)	267,581	187,936	183,476	-2	2.5
------	--	---------	---------	---------	----	-----

Kaynak: Trade Map

Belarus Ülke Raporu, Ocak 2018

7

Tablo 4: Başlıca Ülkeler İtibari ile İhracatı (1000 \$)

ÜLKE	2014	2015	2016	2015-2016 DEĞİŞİM %	2016 PAY %
RUSYA	15,071,585	10,301,110	10,901,669	6	46.3
UKRAYNA	4,056,812	2,512,180	2,833,294	13	12
İNGİLTERE	2,923,966	2,928,879	1,076,844	-63	4.6
ALMANYA	1,640,618	1,073,737	936,344	-13	4
HOLLANDA	1,708,587	1,149,476	926,614	-19	3.9
POLONYA	842,726	750,897	813,933	8	3.5
LİTVANYA	1,038,122	963,769	763,789	-21	3.2
BREZİLYA	709,548	521,226	441,012	-15	1.9
ÇİN	638,994	780,676	400,512	-49	1.7
KAZAKİSTAN	875,462	522,778	363,103	-31	1.5
LETONYA	501,494	598,115	269,136	-55	1.1
HİNDİSTAN	210,355	316,464	258,963	-18	1.1
ENDONEZYA	190,205	168,894	169,184	0	0.7
BELÇİKA	129,005	143,700	154,263	7	0.7
BANGLADEŞ	59,602	114,235	135,084	18	0.6
ABD	119,274	124,294	130,589	5	0.6
MOLDOVA	260,929	119,040	114,167	-4	0.5

Kaynak: Trade Map

5.2.Belarus'un İthalatı

Tablo 5: Belarus'un İthal Ettiği Başlıca Ürünler (1000 \$)

GTİP NO	GTİP AÇIKLAMA	2014	2015	2016	2015-2016 DEĞİŞİM %	2016 PAY %
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	7,629,252	5,668,228	3,970,842	-30	0.6
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	3,594,598	2,817,686	2,628,467	-7	1.2
9999	Başka yerde tanımlanmamış ürünler	1,933,695	1,284,155	995,458	-22	0.2
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	279,906	511,699	567,913	11	0.1
0808	Elma, armut ve ayva (taze)	318,230	586,009	427,149	-27	4.1
3004	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	579,638	405,070	402,661	-1	0.1
8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları	419,214	286,208	367,563	28	0.1
8517	Telli telefon-telgraf için elektrikli cihazlar	403,574	341,317	352,020	3	0.1
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	378,075	239,447	281,094	17	0.1
7204	Demir/çelik döküntü ve hurdaları, bunların külçeleri	374,797	294,090	256,336	-13	1.1
8419	Isı değişikliği yöntemi ile maddeleri işlemek için cihazlar	126,795	160,959	218,458	36	2.5
0702	Domates, taze ve dondurulmuş	290,611	227,092	218,452	-4	0.5
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	210,653	155,272	187,296	21	0.3
0809	Kayısı, kiraz, şeftali (nektarin dahil), erik ve çakal eriği (taze)	150,872	315,386	173,022	-45	2.7
7308	Demir/çelikten inşaat ve aksamı	240,747	157,634	172,575	9	0.4
8413	Sıvılar için pompalar, sıvı elevatörleri	179,816	121,998	167,221	37	0.3

847 1	Otomatik bilgi işlem makineleri, üniteleri	381,97 1	183,13 3	153,53 4	-16	0
840 8	Dizel, yarı dizel motorlar (hava basıncı ile ateşlenen, pistonlu)	205,40 2	160,74 8	153,07 2	-5	0 .2
848 1	Muslukçu, borucu eşyası-basınç düşürücü, termostatik valf dahil	272,85 9	134,75 2	151,55 1	12	0 .3
030 3	Balıklar (dondurulmuş)	183,86 1	149,21 0	142,10 3	-5	0 .6
721 0	Demir/çelik yassı mamul, kaplı, sıvanmış (600mm. Den geniş)	191,62 9	123,70 5	140,52 2	14	0 .3

Kaynak: Trade Map

Belarus Ülke Raporu, Ocak 2018

9

Tablo 6: Başlıca Ülkeler İtibari ile İthalatı (1000 \$)

ÜLKE	2014	2015	2016	2015-2016 Değişim %	2016 Pay %
RUSYA	21,868,6 22	16,894,2 90	14,973,0 19	-11	54.2
ÇİN	947,958	2,321,40 6	2,117,29 6	-9	7.7
ALMANYA	2,410,80 4	1,384,39 5	1,318,67 6	-5	4.8
POLONYA	2,431,80 4	1,083,53 3	1,181,28 6	9	4.3
UKRAYNA	1,778,75 3	949,015	977,333	3	3.5
TÜRKİYE	338,689	487,067	731,662	50	2.6
İTALYA	670,242	638,259	579,260	-9	2.1
ABD	78,030	394,494	381,645	-3	1.4
LİTVANYA	3,290,01 4	277,592	264,141	-5	1
FRANSA	200,539	320,637	241,244	-25	0.9
İSPANYA	188,798	249,389	224,817	-10	0.8
HOLLANDA	452,772	210,912	209,440	-1	0.8
ÇEK CUMHURİYETİ	397,994	275,506	192,281	-30	0.7
BELÇİKA	136,806	167,664	161,882	-3	0.6

6. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE VERGİLER

6.1. Dış Ticaret Politikası

Ülkede gerek Beyaz Rusya firmaları, gerek yabancı firmalar resmi olarak kayıtlı alınmış oldukları günden itibaren dış ticaret faaliyetinde bulunma hakkına sahiptir. Ülkenin Dış Ticaret Mevzuatı tarife ve tarife dışı düzenlemeleri ve spesifik dış ticaret işlemlerini içermektedir. Bazı ürünlerin ihracatında söz konusu ürünlerin ihracatında bir sakınca olmadığına dair izin belgesi alınması ya da güvenlik, kalite, sağlık gibi standartların belgelenmesine yönelik sertifikaların temin edilmesi gerekmektedir.

Beyaz Rusya'da resmi olarak ithal-ikameci politikalar uygulanmaktadır. Tüketiciler, ithal mal satın almak yerine yerli malları kullanmaya teşvik edilmektedir. Perakendeci firmalar mağazalarında belirli oranda yerli üretim mallar bulundurmaları yükümlüdür.

1991'de bağımsızlığını kazanmadan önce dış ticaretinin %80'den fazlasını Sovyet Cumhuriyetleri ile gerçekleştiren Beyaz Rusya'nın dış ticaretinde önem arz eden ülke grupları bağımsızlık sonrası dönemde BDT üyesi ülkeler olmuştur. Bu süreçte ve yakın dönemde özellikle Rusya Federasyonu ile çok büyük miktarda dış ticaret ilişkisinde bulunan Beyaz Rusya dış ticaretinde bu ülkeye yoğun olarak bağımlıdır. AB ülkelerine olan yakınlık da bu ülkelere yönelik dış ticaret için avantaj sayılmaktadır.

Özellikle 1990'lı yıllarda yapılan ticarete bavul ticareti önemli yer tutmaktadır. Özellikle Türkiye'den Rusya ve Beyaz Rusya'ya yapılan ihracatta yoğun olarak kullanılan bavul ticareti Türkiye'nin dış ticaret istatistiklerinde veri farklılıkları yaratmaktadır. Bavul ticareti yoluyla Türkiye'den ülkeye özellikle tekstil ürünleri, gıda maddeleri, deri ve temizlik malzemeleri girdiği belirlenmiştir.

1 Ocak 2010 tarihinde Beyaz Rusya, Rusya Federasyonu ve Kazakistan arasında Gümrük Birliği oluşturulmuştur. Bu çerçevede 3 ülke ortak gümrük tarifesi uygulamaktadır. Üye ülkeler arasında mallar serbest dolaşımda olup, gümrük kontrolleri yapılmamaktadır. Gümrük Birliği ülkeleri arasında 2012 yılı Ocak ayı itibarıyla Ortak Ekonomik Alan oluşturulmuştur. Ortak Ekonomik Alan çerçevesinde, gümrük birliğine ek olarak, hizmetler, işgücü ve sermayenin serbest dolaşımı ve ekonomi politikalarının uyumlaştırılmasına yönelik anlaşmalar imzalanmıştır.

Ülke, Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) üyesi değildir. Rusya Federasyonu'nun 22 Ağustos 2012 tarihinde DTÖ'ye üye olmasıyla birlikte Beyaz Rusya'nın da DTÖ üyesi çalışmasının hızlanacağı değerlendirilmektedir.

Beyaz Rusya, aynı serbest ticaret alanının üyesi olmasına rağmen Rusya'nın Ukrayna ve AB ülkelerine yönelik ithalat yasağına katılmayı reddetmiştir.

BeyazRusya'da2008yılı Kasım ayından buyanauygulanan veülkede yerleşik şahısv e firmaların ithalatta tam veya kısmi peşin ödeme yapmasını yasaklayan karar, Beyaz Rusya Merkez Bankası'nın 2 Mayıs 2015 tarih ve 277 sayılı kararı ile yürürlükten kaldırılmıştır. Söz konusu karar kapsamında, firmalarımızın ülkeye gerçekleştirdikleri ihracat nedeni ile zaman zaman karşılaştıkları alacak tahsili problemlerinde de önemli düzeyde azalma olması beklenmektedir.

6.2. Tarifeler ve Diğer Vergiler

6.2.1. Tarifeler

Beyaz Rusya'da dış ticarete ilişkin mevzuat 4 Ocak 2003 tarihli "Beyaz Rusya Cumhuriyeti Gümrük Kanunu" ve "Gümrük Tarifeleri Hakkındaki Kanunda Değişiklik Yapan Kanun" ile belirlenmiştir.

Beyaz Rusya'nın diğer ülkelerle arasındaki uluslararası anlaşmalar çerçevesinde uygulamada bulunan gümrük tarifeleri üç grupta toplanmaktadır;

- Serbest Ticaret Anlaşması Olan Ülkeler: Bu ülkelerden Beyaz Rusya'ya gelen mallar gümrüksüz olarak giriş yapmaktadır. (BDTülkeleri)
- En Çok Kayrılan Ülke Kuralı Uygulanan Ülkeler: Bu ülkelere Bakanlar Kurulu'nca belirlenen gümrük tarifeleri uygulanmaktadır.
- GTSKapsamındakiÜlkeler: GenelleştirilmişTarifeler Sistemikapsamındabuülkelere MFNoranıüzerinden %25 indirim uygulanmaktadır.
- Diğer Ülkeler: En çok kayrılan ülke kuralı kapsamı dışında kalan ülkelere 2 katı gümrük tarifesi uygulanmaktadır.

Beyaz Rusya'ya getirilen mallara uygulanan vergilerin oranları Beyaz Rusya Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı'nın 31 Aralık 2007 tarih ve 699 sayılı Kararı ile saptanmıştır. Söz konusu kararın 3 No'lu ekinde sıralanan ve Beyaz Rusya'nın ticari ve siyasi ilişkilerinde en çok kayrılan ülke rejimini uyguladığı ülkelerin menşei taşıyan mallar Beyaz Rusya Cumhuriyeti'nin gümrük alanına getirildiğinde, kendilerine kararda belirtilen gümrük vergisi oranları uygulanmaktadır.

Beyaz Rusya Cumhuriyeti'nin tarife kolaylıkları (preferanslar) sağladığı durumların dışında, ticari ve siyasi ilişkilerinde en çok kayırlan ülke rejiminin uygulanması öngörülmediği ülkelerin menşei taşıyan mallara uygulanan ithal vergilerinin oranları ikiye katlanmaktadır. Ülke, serbest ticaret anlaşması, Gümrük Birliği ilişkisi içinde olduğu ülkeler ve Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi'nden yararlandığı ülkeler hariç tüm ülkelere en çok kayırlan ülke prensibi çerçevesinde aynı gümrük oranını uygulamaktadır.

Beyaz Rusya ile Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi ekseninde ticari ilişkilerde bulunan ülkeler % 25 oranında bir tarife indiriminden yararlanmaktadır.

Türkiye ile Beyaz Rusya karşılıklı olarak birbirlerine uyguladıkları Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi kapsamındaki tarife indirimlerini 2008 yılında kaldırmışlardır. Avrupa Birliği'nin aldığı karar a bağlı olarak yapılan bu düzenlemeyle birlikte Türkiye öncelikle bu uygulamayı askıya almış sonrasında Beyaz Rusya 2008'de yürürlüğe giren Cumhurbaşkanlığı Kararıyla Türkiye'yi uyguladığı GTS rejiminden çıkarmıştır.

Beyaz Rusya, Kazakistan ve Rusya Federasyonu arasında 2009 yılında sürdürülen görüşmeler sonrasında 1 Ocak 2010 tarihi itibarı ile Gümrük Birliği oluşturulmuş ve bu süreç dış ticaret politikasında yeni düzenlemeleri beraberinde getirmiştir. Bununla birlikte Türkiye'nin 1 Ocak 2010'dan itibaren Beyaz Rusya-Rusya-Kazakistan arasında oluşturulan Gümrük Birliği kapsamında Genelleştirilmiş Tercihler Sisteminde (GTS) yer alacağı bildirilmiştir; bu da Türkiye'nin aşağıdaki internet sayfasında listelenen mallarda Ortak Gümrük Tarifesi (OGT) oranlarının %75'ini ödenmesi anlamına gelmektedir (diğerler mallarda Türk ihracatçıları OGT'nin tamamını ödeyecektir):

Beyaz Rusya hükümetinin dış ticarete ilişkin bazı uygulamaları birtakım sorunlar yaratmakla birlikte hükümetin son dönemde kararlı bir biçimde liberalleşmeye dönük önlemler almaya çalıştığı da gözlenmektedir.

2009 başında yapılan bir mevzuat değişikliği ile ithal edilen mallar için ön ödeme yapılması hükümetçe yasaklanmış, "ithalatçılar malın gümrük işlemlerini tamamlamadan karşıdaki satıcıya ödeme yapamaz, sadece bazı önemli ham madde ve ara malları için özel izin çıkararak ön ödeme yapılması mümkündür" hükmü getirilmiştir. Bu hüküm Beyaz Rusya'ya yapılacak ihracat işlemleri noktasında önemli bir engel teşkil etmektedir. Bu yasağa getirilen düzenlemeler doğrultusunda Ocak 2009 tarihinde Beyaz Rusya Merkez Bankası firmalara yaptıkları ihracat başta olmak üzere kazandıkları döviz gelirleriyle yapacakları ithalat için ön ödeme yapmalarına izin vermiş, sonrasında firmalara yaptıkları ithalat için, aldıkları yabancı kredilerle ön ödeme yapma izni getirilerek yasak biraz daha yumuşatılmıştır.

Gümrük Vergisi Dışındaki Vergiler

Beyaz Rusya'da uygulanan gümrük vergisi gibi ithalat vergileri dışında uygulanan diğer vergiler Katma Değer Vergisi (KDV), Özel Tüketim Vergisi (ÖTV)'dir.

KDV, Beyaz Rusya'ya ithal edilen hemen hemen tüm mallara uygulanmakta olan genel vergidir. Bazı gıda maddelerinde, çocuk eşyalarında, tarımsal üretim için kullanılan ürünlerde, balıkçılık ve arıcılıkta yürürlükteki oran%10'dur. Özel tüketim vergisi tutarıya vergiyetabi malın fiziki birimbaşına sabit bir tutar olarak ya da malların değeri üzerinden yüzde olarak belirlenmektedir. Alkollü içecekler, petrol ve petrol ürünleri, tütün ürünleri, mücevher, minivanlar ve otomobiller özel tüketim vergisine tabi mallardır.

Ülkeye giren mal, hizmet ve mülkiyet haklarının çoğunluğundan ve ülkeye ithal edilen mallardan katma değer vergisi (KDV) tahsil edilmektedir. 1 Ocak 2010 tarihinden itibaren yapılan değişiklikle birlikte KDV genel oranı

%18'den %20'ye çıkarılmıştır. İthalatta KDV matrahı, malın gümrük değeri + gümrük vergileri olarak hesaplanır. Ücretsiz olarak sevkedilen mallar da KDV'ye tabi olup matrahın hesaplanmasında malın piyasa değeri temel alınmaktadır.

Özellikle kriz sonrası Beyaz Rusya hükümetince alınan birtakım önlemler vergileme alanında da kendini göstermiştir. Buna göre 2010 yılında vergi mevzuatında bir dizi değişiklik öngörülmüştür. Tarımsal üretimi destekleme fonu ödemeleri, yerel perakende satış vergisi, motorlu taşıt alım vergisi ve park vergisi kaldırılmıştır ve vergilerin kalkmasıyla oluşacak gelir kaybını telafi etmek üzere KDV oranı %18'den %20'ye çıkarılmıştır.

Beyaz Rusya'da kurumların faaliyetleri üzerinden alınan kurumlar vergisi oranı % 24'ten % 18'e düşürülmüştür.

Yabancı sermaye payının %30'u aştığı yabancı sermayeli işletmeler ürün ve hizmetlerinin satışı üzerinden elde ettikleri kar için 3 yıllık vergi ayrıcalığına sahiptir. Ekonomi için kritik önem taşıyan ürünleri üreten üreticilere devam eden üç yıl için daha %50 oranında vergi indirimi sağlanmaktadır.

7. Üretim ve konut inşası için yapılan sermaye yatırımları kar vergisi matrahından düşülebilmektedir.
8. Stopaj Vergisi: Kaynakta kesilmekte olup, %15'tir.
9. Gelir vergisi oranı % 12'dir.

9.1. Ürün Standartları ile İlgili Uygulamalar

Belarus dış ticaretine konu olacak ürünlerle ilgili olarak belirlenen ürün standartları ve sertifikalara uyuma ilişkin belgelerin tamamlanması ve ibrazı, dış ticaret etkinliklerinde öncelikli yer tutar. Standart ve standartlara uygunluk belgesi olmayan veya gerekli sertifika yeterliliklerini sağlamayan ürünlerin ticaretine izin verilmemektedir.

Ülkelerin dış ticaret mevzuatına ilişkin standart ve sertifikasyon belgelerine ulaşabilecekleri yetkili kurum GOSSTANDART (Standardizasyon, Metroloji Sertifikasyon Devlet Komitesi) dir. Bu kurum ürünlerin ticareti sürecinde gerekli test ve ölçümleri yapmak, laboratuvar vb analizleri ve değerlendirmeleri yerine getirmekle yetkilendirilmiş kuruluştur. Teknik düzenlemeler, standart uygulamalar, metroloji, enerji kaynaklarının etkin kullanımı, güvenlik, sağlık, rekabetçiliği artırıcı önlemlerin alınması vb hedefler doğrultusunda onay değerlendirmelerin yapılması da bu kurumun sorumlulukları arasındadır. Gosstandart adres ve iletişim bilgileri aşağıda verilmektedir;

GOSSTANDART

The State Committee for Standardization of the Republic of Belarus

Starovilenski trakt, 93, 220053, Minsk, The Republic of

Belarus Tel. (017) 233 52 13

Tel. "hot line": (017) 233 37 69

Fax (017) 233 25 88

mail: belst@anitex.by

Ürün güvenliği ve sağlığı, mülkiyet hakları ve diğer gereklilikleri korumaya yönelik uygulama ve standartlar hükümetçe belirlenerek açıklanmaktadır. Bu standartlara ilişkin olarak düzenlemesi istenen belgeler hükümetin ilgili kurumlarınca belirlenmektedir. Ülke sınırları içinde toptan ve perakende satışı yapılan her mal ve hizmet için BelST sertifikası tanınmış ve bu belge kalite güvenliği, gümrük işlemleri ve yaşam, sağlık ve mülkiyet açısından gerekli yükümlülükleri belirleyen bir belge olarak zorunluluk haline getirilmiştir. BelST sertifikası hükümet tarafından akredite edilmiş sertifika merkezleri tarafından verilmektedir.

Belarus dış ticaret mevzuatına ilişkin tarife ve tarife dışı düzenlemeler ile spesifik dış ticaret işlemleriyle ilgili düzenlemeler dahilinde ülkeye girecek ürünler bakımından farklılaşan uygulamalar bulunmaktadır. Bazı ürünlerin ihracatı sürecinde sözkonusu ürünlerin ihracatında bir sakınca olmadığına dair izin belgesi alınması ya da güvenlik, kalite, sağlık gibi standartların belgelenmesine yönelik sertifikaların temin edilmesi gerekmektedir. Ülkenin Dış Ticaret Mevzuatı uyarınca; bir ihracat işlemi için ihracat karşılığı bedelin zamanında havale edilmesi, bir ithalat işlemi için ise malların zamanında teslimi en önemli önceliktir.

Belarus'ta yapılan ürün standartlarına ilişkin uygulamalarda sistem yaklaşımı bağlamında tarım, sanayi, hizmetler gibi sektörlerin tümünü kapsayan yıllık planlar etrafında bir düzen oluşturulmuştur.

10. TÜRKİYE İLE TİCARET

Türkiye ile Beyaz Rusya ticareti 1990'lı yılların ortasından itibaren canlanmaya başlamış, bu dönemde sürekli açık veren ticaretimiz 2000'li yıllarla birlikte ihracat değerlerinin arttığı ve günümüze doğru bazı yıllarda açık verilse de genelde ihracat değerlerinin ithalatı aştığı bir görünüm sergilemiştir.

Türk menşeli malların ülkeye AB, Polonya, Rusya Federasyonu gibi ülkelere giriyor olması nedeniyle Beyaz Rusya resmi istatistiklerine göre Türkiye'nin Beyaz Rusya'ya ihracatı daha yüksek düzeydedir. Bu durum aynı zamanda Avrupa ülkeleri ile ticarete uygulanan yüksek vergi oranları nedeniyle Türk mallarının rekabet gücünü de olumsuz yönde etkilemektedir.

2016 yılında Beyaz Rusya'ya ihracatımız 357.597,6 milyon Dolar, ithalatımız 102.567,4 milyon Dolar olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 7: Belarus'un Türkiye ile Dış Ticareti (1000\$)

YIL	İHRACAT	İTHALAT	HACİM	DENG E
2012	264,365	190,210	454,575	74,155
2013	303,152	186,240	489,392	116,912
2014	272,251	147,703	419,954	124,548
2015	205,144	192,831	397,975	12,313
2016	357,524	102,567	460,091	254,957

Kaynak: TUIK

Tablo 8: Türkiye'nin Belarus'a İhracatında Başlıca Ürünler (1 000 \$)

GTİP NO	GTİP AÇIKLAMA	2014	2015	2016
0702	DOMATES (TAZE/SOĞUTULMUŞ)	13,423	7,899	42,510
0806	ÜZÜMLER (TAZE/KURUTULMUŞ)	9,937	5,519	25,784
6006	DİĞER ÖRME VEYA KROŞE MENSUCAT	14,202	15,860	16,717
0810	DİĞER MEYVELER (TAZE)	3,6	1,982	14,7

		88		84
0805	TURUNÇGİLLER (TAZE/KURUTULMUŞ)	9,1 76	9,035	11,8 02
8708	KARAYOLU TAŞITLARI İÇİN AKSAM, PARÇA VE AKSESUARLAR	13, 52 2	7,253	11,0 52
5407	SENTETİK FİLAMENT İPLİKLERİNDEN DOKUNMUŞ MENSUCAT	3,1 52	3,947	10,1 44

Belarus Ülke Raporu, Ocak 2018

14

5509	SENTETİK DEVAMSIZ LİFDEN İPLİK (DİKİŞ İPLİĞİ HARİÇ) (TOPTAN)	910	612	8,19 2
6004	DİĞER ÖRME VEYA KROŞE MENSUCAT (en>3cm, elastomerik/kaçuk iplik=>%5) (6.1 pozisyonundakiler hariç)	8,9 41	12,1 81	7,90 4
5402	SENTETİK FİLAMENT İPLİKLERİ (DİKİŞ İPLİĞİ HARİÇ) (PERAKENDE OLARAK SATILACAK HALE GETİRİLMEMİŞ)	1,0 62	802	6,94 9
0709	DİĞER SEBZELER (TAZE/SOĞUTULMUŞ)	19, 98 0	8,44 0	6,94 2
0809	KAYISI, KİRAZ, ŞEFTALİ, ERİK VE ÇAKAL ERİĞİ (TAZE)	1,9 76	1,17 3	5,97 3
7408	BAKIR TELLER	0	5,13 0	5,35 7
9403	DİĞER MOBİLYALAR VE BUNLARIN AKSAM VE PARÇALARI	1,8 88	2,49 8	4,61 0
8302	ADİ METALLERDEN DONANIM, TERTİBAT VB. EŞYA (MOBİLYA, KAPI, PENCERE, BAVUL, ASKILIK VB İÇİN)	2,0 39	1,20 4	4,37 8
5702	DOKUNMUŞ HALILAR VE DOKUMAYA ELVERİŞLİ MADDELERDEN DİĞER YER KAPLAMALARI	1,2 26	2,25 1	4,27 2
6203	ERKEKLER VE ERKEK ÇOCUK İÇİN TAKIM ELBİSE, TAKIM, CEKET, BLAZER, PANTOLON, TULUM VE ŞORT (YÜZME KIY)	1,1 44	2,35 3	4,15 6
5511	SENTETİK VE SUNİ DEVAMSIZ LİFLERDEN İPLİKLER (DİKİŞ İPLİĞİ HARİÇ) (PERAKENDE OLARAK SATILACAK HALE G	639	494	4,12 3
0707	HIYARLAR VE KORNİŞONLAR (TAZE/SOĞUTULMUŞ)	2,5 39	2,28 6	3,76 5
5515	SENTETİK DEVAMSIZ LİFLERDEN DİĞER DOKUNMUŞ MENSUCAT	1,2 95	1,83 9	3,73 7

Tablo 9: Türkiye'nin Belarus'dan İthalatında Başlıca Ürünler (1 000 \$)

GTİ P N O	GTİP AÇIKLAMA	2014	2015	2016
999 9	BAŞKA YERDE BELİRTİLMİYEN DİĞER ÜRÜNLER	1,931	24,669	21,983
310 4	POTASLI MİNERAL VEYA KİMYASAL GÜBRELER	21,545	25,652	21,138
550 1	SENTETİK FİLAMENT DEMETLERİ	24,156	12,554	9,306

721 7	DEMİR VEYA ALAŞIMSIZ ÇELİKTE TELLER	8,294	6,857	6,560
720 7	DEMİR VEYA ALAŞIMSIZ ÇELİKTE YARI MAMULLER	46,043	81,886	4,310
550 3	SENTETİK DEVAMSIZ LİFLER (İŞLEM GÖRMEMİŞ)	8,657	1,841	4,268
540 2	SENTETİK FİLAMANT İPLİKLERİ (DİKİŞ İPLİĞİ HARİÇ) (PERAKENDE OLARAK SATILACAK HALE GETİRİLMEMİŞ)	5,516	3,411	3,855
530 9	KETEN DOKUMALAR	6,954	4,020	3,474
441 2	KONTRPLAKLAR, KAPLAMALI LEVHALAR VE BENZERİ LAMİNE EDİLMİŞ AĞAÇLAR	3,302	1,912	3,391

Belarus Ülke Raporu, Ocak 2018

15

700 5	FLOAT CAM VE YÜZEYİ TAŞLANMIŞ VEYA PARLATILMIŞ CAM (PLAKALAR HALİNDE)	0	3,003	2,166
310 2	AZOTLU MİNERAL VEYA KİMYASAL GÜBRELER	6,261	6,764	1,640
700 7	EMNİYET CAMLARI	0	0	1,378
440 4	AĞAÇTAN ÇEMBERLER, YARILMIŞ SIRIKLAR, KAZIKLAR, BASTON, ŞEMSİYE, ALET SAPLARI, VB.	770	740	1,336
270 3	TURB (TURB DÖKÜNTÜLERİ DAHİL)	1,879	1,193	1,309
721 3	DEMİR VEYA ALAŞIMSIZ ÇELİKTE FİLMAŞIN(SICAKHADDELENMİŞ, KANGAL HALİNDE)	0	704	1,303
890 1	YOLCU, GEZİNTİ GEMİLERİ, FERİBOTLAR, YÜKGEMİLERİ, MAVNALAR VE İNSAN VEYA YÜK TAŞIMAYA MAHSUS BENZER	0	0	1,020
731 2	DEMİR VEYA ÇELİKTE DEMETLENMİŞ TELLER (TORON), HALAT VE KABLolar, ÖRME HALATLAR, BUCURGAT HALATLARI	0	47	914
440 7	UZUNLAMASINA KESİLMİŞ, BİÇİLMİŞ AĞAÇ; KALINLIK > 6 MM	236	280	903
901 8	TIPTA, CERRAHİDE, DIŞÇİLİKTE VE VETERİNERLİKTE KULLANILAN ALET VE CİHAZLAR	877	879	893
901 4	PUSULALAR; DİĞER SEYRÜSEFER ALET VE CİHAZLARI	0	9	823

Kaynak: Trade Map

10.1. Yatırım İlişkileri

T.C. Minsk Ticaret Müşavirliği kayıtlarına göre ülkede perakende ticaret, imalat ve hizmetler sektörlerinde faaliyet gösteren Türk firmaları bulunmaktadır. Beyaz Rusya pazarında son zamanlarda inşaat sektörü faaliyetlerinde ciddi ölçüde canlanma gözlenmektedir. Bu bakımdan ülke, Türk müteahhitlik firmaları için yeni iş fırsatları sunmaktadır. Konut ve işyeri fiyatları küresel krizle birlikte bir miktar düşse de dünya ortalamasının üzerindedir.

Beyaz Rusya gelişen ekonomisi ve tüketim kalıplarındaki iyileşmeyle birlikte öncelikli olarak altyapı yatırımlarına ihtiyaç duymaktadır. Bunların yanı sıra, karayollarının altyapı hizmetlerinde özellikle oteller, restoranlar, benzin istasyonları ağının oluşturulmasına ekonominin giderek ihtiyaç duyduğu girişim örnekleridir. Bu projeler, EBRD gibi uluslararası finans kuruluşları tarafından da desteklenmektedir. Altyapı projelerinin yanı sıra, otomotiv sanayi de Türk girişimcileri için

potansiyel arz etmektedir. Gıda sanayi de yabancı yatırımcılar için cazip bir sektördür. Özellikle süt, et, buğday işleme tesislerine ihtiyaç bulunmaktadır. Beyaz Rusya tekstil sanayinde karşılaştırmalı üstünlüğe sahiptir. Ancak bu sektörün boya ve kimyasallar gibi girdilerinde dışa bağımlıdır. Tekstil boyaları ve kimyasallar Türkiye açısından ihracat potansiyeli arz etmektedir.

Ülke, coğrafi konumu nedeniyle taşımacılıkta stratejik öneme sahiptir. Bu nedenle, ülkeden önemli sayıda transit yolcu geçmektedir. Turizm ve otel işletmeciliği alanlarında önemli işbirliği fırsatları bulunmaktadır. Ülkede özellikle son dönemde yaşanan ekonomik gelişmelerle birlikte küçük girişimciliğe ihtiyaç artmaya başlamıştır. Süpermarket, turizm acentası, restoran, fırın, pastane işletmeciliği gibi girişimcilik alanları bunlar arasındadır. Bu ihtiyacı karşılamak için EBRD, IFC ve USAID gibi uluslararası kuruluşlar tarafından çalışmalar yürütülmektedir.

11. BULDAN İLÇESİNİN BELARUS İLE DIŞTİCARETİ

2017 yılı itibariyle , Bursa ilinden Belarus'a 22 milyon dolar ihracat gerçekleştirilirken, ithalat rakamı 1,1 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

2017 verilerince Bursa'da Belarus sermayeli 1 firma bulunmaktadır.

Uludağ İhracatçı Birlikleri'nin verilerine göre ise Bursa'dan Belarus'a ihracat yapan firma sayımız 235'dir.

Tablo 10: Bursa ilinin Belarus ile Dış Ticareti (1000\$)

Yıl	İHRACAT	İTHALAT	HACİM	DENGE
2014	12,820,804	2,305,450	15,126,254	10,515,354
2015	7,948,472	7,403,619	15,352,091	544,853
2016	17,471,146	5,137,454	22,608,600	12,333,692
2017	21,954,944	1,044,179	22,999,123	20,910,765

Kaynak: TÜİK

Bursa'da Belarus Sermayeli Firma

BESLER YAPI DEKORASYON TASARIM MİM.İNŞ.VE
TİC.LTD.ŞTİ.

İNŞAAT SEKÖRÜ

12. İKİ ÜLKE ARASINDAKİ ANLAŞMA VE PROTOKOLLER

ANLAŞMA ADI	İMZA TARİHİ
TİCARET VE EKONOMİK İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASI	08.09.1993/İZMİR
YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASI ANLAŞMASI	08.08.1995/MİNSK
ÇİFTE VERGİLENDİRMENİN ÖNLENMESİ ANLAŞMASI	24.07.1996/ANKAR A
TEKSTİL VE KONFEKSİYON ALANINDA TARİFE İNDİRİMİ**	MART 2005

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı, Anlaşmalar Genel Müdürlüğü

**Türkiye ile Beyaz Rusya arasında Mart 2005'te tekstil ürünleri ticaretinde tercihli bir rejim uygulanabilmesi imkanlarının değerlendirilmesi amacıyla gerçekleştirilen görüşmeler neticesinde varılan mutabakat çerçevesinde Beyaz Rusya, ülkemiz menşeli 50-63. fasıllar arasında yer alan tekstil ve konfeksiyon ürünlerine halihazırda % 5, 10, 15, 20 düzeylerinde uygulanan gümrük vergilerini % 4, 8, 12 düzeylerine düşürmüştür. Ayrıca, bu fasıllardaki ürünler için asgari referans fiyatı uygulamasını da yürürlükten kaldırmıştır. Anlaşma o tarihten bu yana her yıl uzatılmaktadır. Söz konusu mutabakat, 1 Ocak 2010 tarihine kadar uzatılmıştır.

Finansal ve ekonomik sistem son yıllarda yapılan düzenlemeler ve liberalizasyon çalışmalarıyla uyumlu hale getirilmeye çalışılsa da hala bazı eksiklikler bulunmaktadır. Bunların dışında dağılan SSCB ülkeleri arasında insan kaynakları, istikrar ve altyapı yönlerinden en gelişmiş ülkelerden biri olarak gösterilebilecek olan Beyaz

Rusya, Rusya ile yakın ilişkileri gereği gerek yatırım potansiyeli gerekse ticari ilişkiler bağlamında Rusya pazarıyla birlikte değerlendirilmelidir.

13. İŞADAMLARININ PAZARA DİKKAT ETMESİ GEREKEN HUSUSLAR

13.1. Ticareti Etkileyen Kültürel Faktörler

Rusya ile tarihsel bağları sebebiyle çok yakın ilişkileri bulunan ve özellikle oluşturulan gümrük birliği sonrası ekonomik açıdan çok yakın bir ortak durumuna gelen Beyaz Rusya, Rusya pazarına yönelen işadamları için önemli bir potansiyele sahiptir. Özellikle piyasa ekonomisine uyum sağlama sürecinde yapılan reformlar ve ülkede yeni gelişmekte olan sektörler açısından düşünüldüğünde firmalar için ciddi bir etkinlik kazanma fırsatı olarak görülebilir.

Ülkede faaliyette bulunan firmaların başlıca şikayet alanları ülkedeki bürokrasinin yol açtığı gecikmeler, vergi politikaları ve kanunlardaki hızlı ve sürekli yenilemelerdir. Beyaz Rusya hükümetinin ülke ekonomisinin

%4'ünden fazlasını kontrol ediyor olmasıyla birlikte özelleştirmeye ilişkin yasalar güçlendirilmiş ve bir özelleştirme idaresi kurulması onaylanmıştır. Fakat yine de kamu teşebbüslerinin satışının hala yeterli düzeyde olmadığı söylenebilir.

Giderek artan ticaret hacmi sonrası tekstil, otomotiv, gıda, kimyasal ürünler, müteahhitlik, yapı ürünleri, mağazacılık, hizmetler (özellikle hızlı yemek, kafe-bar-restoran işletmeciliği, otelcilik), imalata dönük doğrudan dış yatırım alanları işadamları için önemli fırsatlar sunmaktadır. Güvenlik vb. sorunlarla karşılaşma riski bulunmayan ve Rusya pazarına geçiş için de önemli bir üs olabilecek olan Beyaz Rusya %100 Türk sermayeli firma kurmaya da olanak sağlayan bir ülkedir. Ülkede ekonomik ve ticari faaliyetlerde bulunacak işadamlarının karşılaşacakları en önemli sorunlar arasında Beyaz Rusya'nın SSCB'nin dağılması sonrası adapte olmaya çalıştığı yeni düzeni tam olarak entegre edememiş olması ve serbest ticaret, uygulamalarda liberalizasyon ve para döviz piyasalarındaki kısıtlamalarla hükümetin vergi ve diğer engellemeler yoluyla neden olduğu birtakım olumsuzluklar sayılabilir.

13.2. Pasaport ve Vize İşlemleri

Belarus ülkeye girişlere ilişkin Türk vatandaşlarına yönelik vize uygulamaktadır. Ülkeye giriş için gerekli olan vize, Belarus Cumhuriyeti Büyükelçiliğinden temin edilmektedir. Bunun dışında vizeyle birlikte ülkeye giriş yapabilmek için Belarus'ta mevcut bir kuruluştan, bir firmadan veya bir gerçek kişiden davet mektubu alma zorunluluğu vardır. Firmalardan alınacak davet mektubu firmanın antetli kağıdına yazılmış olmalı ve firma, bir dış ticaret firması olarak kayıtlı bir firma olmalıdır. Gerçek kişilerden alınacak davet mektuplarında ise davet edilen kişinin adı ve soyadı, doğum yeri ve tarihi, pasaport numarası gibi bilgiler ve ziyaret nedeni belirtilmelidir.

Vize ile ilgili dikkat edilmesi gereken noktalardan birisi de yetkililerin ücretli bile olsa havaalanında vize vermemesidir. Bazı istisnai durumlar dışında bu durum genellikle kabul edilmemektedir. Bu yüzden kişilerin vizelerini Türkiye'den alarak çıkış yapmaları yerinde olacaktır.

Belarus hükümetince 1 Ekim 2000 tarihinden itibaren ülkeye girişlerde sağlık sigortası talep edilmeye başlanmıştır. Söz konusu sağlık sigortalarının, giriş yapan kişilerin başka bir sağlık sigortası bulursa dahi giriş yapılan gümrükten temin edilmesi gerekmektedir. Sağlık sigortalarının maliyetleri ülkede kalış süresine göre değişiklik göstermektedir. Buna göre sigorta masrafları asgari 1 \$'dan (bir günlük kalış için) azami 85 \$'a (bir yıllık kalış için) kadar değişmektedir.

Belarus Büyükelçiliği tüm vize başvurularını hafta içi hergün 09.00-11.00 saatleri arasında kabul etmekte ve 7 işgünü içinde sonuçlandırmaktadır. Büyükelçilikte yapılmakta olan Express vize uygulaması ise belli bir ücret farkı karşılığında 4 iş günü içinde sonuçlandırılmaktadır.

İş vizesi için ibraz edilmesi gereken belgeler;

- Şirketin antetli kağıdına kaşeli ve imzalı olarak, konsoloslüğün vize departmanına hitaben yazılmış, seyahat detaylarını ve vize talebini belirten dilekçe
- Ticari Sicil GazetesiFotokopisi
- Vergi Levhasının Fotokopisi
- İmza Sirküleri Fotokopisi
- Yeni Tarihli Faaliyet Belgesi Fotokopisi
- Hesap Cüzdan Fotokopisi
- Gayrimenkul Tapu Fotokopisi
- Gidilecek ülkedeki Firmadan Davetiye

13.3. İklim

Kara ikliminin hüküm sürdüğü Belarus'da Ocak ayında ortalama ısı derecesi -6 olmasıyla birlikte ülkenin kışları sert; yazda ise ortalama +18 derece ve genellikle serin ve nemlidir.

13.4. Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

Çalışma Saatleri: Pazartesi- Cuma / 09:00-19:00

Bankalar: Pazartesi- Cuma/ 09:00-10:00-13:00-15:00

Mağazalar: Pazartesi Cuma / 10:14:00-15:00-19:00 (Cumartesi: 10:00-18:00)

2018 Yılı için Resmi Tatil Günleri:

1 OCAK	YENİ YIL
7 OCAK	ORTODOKS YENİ YILI
8 MART	KADINLAR GÜNÜ
MART-NİSAN	KUTSAL CUMA
1 MAYIS	İŞÇİ BAYRAMI
9 MAYIS	ZAFER BAYRAMI
3 TEMMUZ	KURTULUŞ GÜNÜ
7 KASIM-EKİM	DEVİRİM GÜNÜ
25 ARALIK	KATOLİK NOEL

13.5. Yerel Saat ve Telefon Kodları

Belarus'un yerel saat Türkiye yerel saati ile aynıdır.

Belarus'un uluslararası telefon kodu +375'dir.

14. YARARLI ADRESLER

BELARUS ANKARA BÜYÜKELÇİLİĞİ

Adres: Abidin Daver Sk., No 17, Çankaya, Ankara

Telefon: +90 (312) 441 67 69, +90 (312) 441 67 70

Fax: +90 (312) 441 66 74

Konsolosluk Şubesi : +90 (312) 441 64 50

E-posta: turkey@mfa.gov.by, turkey.consul@mfa.gov.by

BELARUS BURSA FAHRİ KONSOLOSLUĞU

Fahri Konsolos: Aybar Uluca

Adres: Ladin Sitesi 7, Bademli, Mudanya / BURSA

Telefon: (224) 549 05 20

T.C. MİNSK BÜYÜKEÇİLİĞİ

Adres: Ulitsa Volodarskova, 6, 220030 Minsk, Belarus

Telefon: +375 25 666 66 61

Fax: +375 17 327 27 46

E-posta: embassy.minsk@mfa.gov.tr

MİNSK TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Ticaret Müşaviri: Fatih Turhan

Adres: Turkish Embassy Office Of The Commercial Counsellor Yankı Kupalı Str. No:25, 3rd Floor

Office: 333 Minsk/Belarus

Telefon: +375 17 2003977

GSM Ofis: 375 25 744 58 66

E-Posta: minsk@ekonomi.gov.tr

15. KAYNAKÇA

1. Ekonomi Bakanlığı Bilgi Sistemi – www.ekonomi.gov.tr
2. Trademap – www.trademap.org
3. Worldometers - www.worldometers.com
4. CIA World Factbook-<https://www.cia.gov/>
5. Uludağ İhracatçı Birlikleri
6. T.C. Dış İşleri Bakanlığı

